

1. Identifikace látky/směsi a společnosti/podniku**1.1. Identifikátor produktu**Název výrobku: **Superseed® (všechny úrovně)**

Synonyma/obchodní názvy: SrFeSi, Ferosilicium stroncium, litá slitina

Registrační číslo REACH: 01-2119485286-28-0033 (FeSi)
01-2120734308-55-0000 (Stroncium)**1.2. Příslušná identifikovaná užití látky nebo směsi a užití nedoporučená.**

Použití výrobku: Aditivum kovů ve slévárnách železa-

1.3. Detaily dodavatele bezpečnostního listu Adresa/tel. číslo: Elkem ASA, Křemíkové produkty
P.O. Box 334 Skøyen
N-0213 Oslo, Norsko
Telefon: + 47 22 45 01 00
<https://www.elkem.com/silicon-products/>
support.siliconproducts@elkem.com

Kontakt:

Asistenční pracoviště REACH a CLP: <https://echa.europa.eu/support/helpdesks/>**1.4. Nouzové telefonní číslo**<https://poisoncentres.echa.europa.eu/home>

Toxikologické informační středisko (TIS): +420 224 919 293 nebo +420 224 915 402

2. Identifikace nebezpečnosti**2.1. Klasifikace látky nebo směsi.**

Klasifikace odpovídající Nařízení (ES) č. 1272/2008 [EU CLP] a OSN GHS:

Repr. 1B (H360D): Může poškodit nenarozený plod.

2.2. Prvky štítků

Výstražné piktogramy:

Signální slovo: Nebezpečí

Standardní věta o nebezpečnosti:

H360D: Může poškodit nenarozený plod.

Pokyn pro bezpečné zacházení:

- P201: Před použitím si obzarejte speciální instrukce.
P202: Nepoužívejte, dokud jste si nepřčetli všechny pokyny pro bezpečné zacházení a porozuměli jim.
P280: Používejte ochranné rukavice/ochranný oděv/ochranné brýle/obličejový štít.
P405: Skladuje uzamčené.
P501: Odstraňte obsah/obal v souladu s místními/národními nařízenými.

2.3. Jiná nebezpečí

Při styku s vlhkostí, kyselinami nebo zásadami mohou vznikat hořlavé a škodlivé plyny. Viz oddíl 10 a 11.
Prach SrFeSi rozptýlený ve vzduchu může za určitých podmínek způsobit výbuch prachu. Viz oddíl 10.

3. Složení/informace o složkách

3.2. Směs

Látka	Značka	Číslo CAS	ES č.	Hmotnost %
Ferrosilicium	FeSi	8049-17/-0	912-631-7	Přibližně 99
Stroncium	Sr	7440-24-6	231-133-4	0,5 – 1,7

4. Pokyny pro první pomoc

4.1. Popis pokynů pro první pomoc

- Při nadýchání: Podráždění prachem: Převeďte postiženého na čerstvý vzduch. Při přetrvávajících obtížích vyhledejte lékaře. Otrava fosfanem/arsanem: Vyhledejte lékařskou pomoc. Viz oddíl 11.
Při zasažení kůže: Omyjte kůži vodou a/nebo jemným mýdlem.
Při zasažení očí: Vypláchněte oči vodou/solným roztokem. Při přetrvávajících obtížích vyhledejte lékaře.
Při požití: Odveďte postiženou osobu z oblasti vystavené prachu. Viz sekce Při nadýchání.

4.2. Nejdůležitější příznaky a projevy, akutní i pozdější

Může způsobit mechanické podráždění. Viz oddíl 11 pro více informací.

4.3. Potřeba indikace o jakékoliv okamžité lékařské péči a zvláštním ošetření

Léčba symptomaticky (viz 4.1).

5. Opatření pro hašení požáru

5.1. Hasiva: Suchý písek, CO₂ nebo suchý prášek.

5.2. Zvláštní nebezpečí vznikající z látky či směsi:

Výrobek ve formě hrudek není hořlavý.

5.3. Doporučení pro hasiče:

V případě potřeby si nasadte izolační dýchací přístroj pro hašení.

6. Opatření v případě náhodného úniku

6.1. Osobní opatření, ochranné prostředky a nouzové postupy

Vyvarujte se zacházení, při kterém se hromadí prach.

6.2. Opatření na ochranu životního prostředí

Materiál ve formě prachu sesbírejte do vhodných nádob.

6.3. Metody a materiál pro omezení úniku a pro čištění

Vlhký výrobek musí být oddělen od suchého a nesmí být sbírán a skladován v uzavřených nádobách. Suchý prach lze vysát nebo zamést.

6.4. Odkaz na jiné oddíly

Viz oddíl 8 a 13.

7. Zacházení a skladování

7.1. Opatření pro bezpečné zacházení

7.1.1.

Vyvarujte se zacházení, při kterém se hromadí prach. Vyvarujte se vdechování prachu. Viz oddíl 8. Eliminujte zdroje zápalu (např. svařování) v prostorách s vysokou koncentrací prachu. Přidání mokrych látek do tekutého kovu může způsobit explozi. Viz oddíl 10.

7.1.2.

Zákaz jíst, pít nebo kouřit na pracovišti. Před vstupem do jídelny omýt ruce po zacházení s látkou a odstranit kontaminovaný oděv.

7.2. Podmínky pro bezpečné skladování látek a směsí včetně neslučitelných látek a směsí

Superseed® musí být skladován na suchých a dobře větraných místech, mimo dosah kyselin a zásad.

7.3. Specifické konečné / Specifická konečná použití: -

8. Omezování expozice/osobní ochranné prostředky

8.1. Kontrolní parametry

Ochrana očí, prostředky pro výplach očí a ochranné rukavice. Zajistěte dostatečné větrání. V prostorách s nedostatečným větráním noste respirátor proti pevným částicím dle normy EN 149 FFP 2S. V případě předpokládané expozice fosfanu a arsanu (viz oddíl 10) v prostorách s nedostatečným větráním (např. skladovací násypky, jímky) používejte izolační dýchací přístroj nebo respirátor s přívodem vzduchu.

8.2. Omezování expozice

Osobní ochranné prostředky

Limity expozice na pracovišti (HSE, EH40/2005):

	Číslo CAS	8 h. TWA		10 minut STEL	
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³
Celkový vdechnutelný prach	-	-	10	-	-
Dýchatelny prach	-	-	4	-	-
Fosfan (PH ₃)	7803-51-2	-	-	0.3	0.42
Arsan (AsH ₃)	7784-42-1	0.05	0.16	-	-

Společnost Elkem vyvinula postup (1994) pro odběr a měření atmosféry pracovního prostředí.

Nízký pracovní limit expozice pro arsanový plyn platí vzhledem k prokázané kancerogenitě anorganických sloučenin arsenu obecně pro člověka (IARC).

Pracovní limity expozice (OEL) neberou v úvahu možnou absorpci fosfanu/arsanu z prachu na sliznicích.

Omezování expozice pro ochranu životního prostředí

Cílová hodnota a limitní hodnota pro PM₁₀ a PM_{2.5} (Směrnice 2008/50/ES):

	Průměrovací období	Limitní hodnota
PM ₁₀	Jeden den	50 µg/m ³ ★
PM ₁₀	Kalendářní rok	25 µg/m ³
PM _{2.5}	Kalendářní rok	15 µg/m ³

★Nesmí být překročeno více než 30krát za kalendářní rok.

9. Fyzikální a chemické vlastnosti

9.1. Informace o základních fyzikálních a chemických vlastnostech

Skupenství: Hrudkovitý materiál. Proseté frakce.

Barva : Stříbrně šedá, kovový povrch.

Zápach Bez zápachu.

Rozpustnost Nerozpustné/málo rozpustné.

Teplota tání (°C) : Přibližně 1300

Měrná hustota (voda = 1) cca: Přibližně 2,8

9.2. Další informace

Žádné další informace.

10. Stálost a reaktivita

10.1. Reaktivita: Stabilní za normálních podmínek.

10.2. Chemická stabilita: Stabilní za normálních podmínek.

10.3. Možnost nebezpečných reakcí:

Přidání mokřých látek do tekutého kovu může způsobit explozi.

10.4. Podmínky, kterým je třeba zabránit:

Eliminujte jiskření a jiné zdroje zápalu (např. svařování) v prostorách s vysokou koncentrací prachu.

Částice rozptýlené ve vzduchu při koncentracích nad 100-300 g/m³ mohou způsobit výbuch prachu. Při dané velikosti částic se citlivost vůči zápalu a mohutnost exploze snižují se snižujícím se poměrem Si/Fe.

Prach s poměrem Si/Fe ≤ 2 a průměrem částic > 10 μm se považuje za bezpečný z hlediska exploze.

10.5. Neslučitelné materiály:

Voda/vlhkost, kyseliny a zásady.

10.6. Nebezpečné produkty rozkladu:

Vysoce hořlavý vodíkový plyn (H₂) a vysoce hořlavé a velmi toxické plyny fosfan a arsan (česnekový zápach) mohou vznikat následkem styku produktu s vlhkostí, kyselinami nebo zásadami. Reakce s kyselinou fluorovodíkovou (HF) nebo kyselinou dusičnou (HNO₃) vede ke vzniku toxických plynů, jako je fluorid křemičitý (SiF₄) nebo oxidů dusíku (NO_x).

Mokřý produkt tvoří při přidání do tekutého kovu vysoce hořlavý vodíkový plyn z důvodu rozkladu vody.

Fosfanový plyn (PH₃) se může hromadit v nedostatečně větraných/uzavřených nádobách při přepravě a skladování a v těchto případech je zapotřebí přijmout příslušná opatření při prvním otevření a vykládce těchto nádob (viz oddíly 7 a 8).

Reakce s kyselinou fluorovodíkovou (HF) nebo kyselinou dusičnou (HNO₃) vede ke vzniku toxických plynů, jako je fluorid křemičitý (SiF₄) nebo oxidů dusíku (NO_x).

11. Toxikologické informace

11.1. Informace o toxikologických projevech

Akutní toxicita: Žádná klasifikace nebezpečí:

Žádná klasifikace nebezpečí: Prach může způsobit mechanické podráždění.

Nadýchání: Jemně rozptýlený prach může dráždit a dehydrovat sliznice.

Fosfan se může z usazeného prachu vstřebávat do sliznic.

Nádoby: Uvnitř a poblíž nově otevřených, nedostatečně větraných nádob může docházet ke vdechování fosfanu/arsanu.

Fosfan dráždí exponované sliznice, potlačuje funkci centrálního nervového systému (CNS) a může způsobit otok plic. Akutní, nikoli smrtelná otrava fosfanem má dočasné projevy, mimo jiné bolesti hlavy, malátnost, zvracení, bolest žaludku, kašel, dýchací potíže.

Kontakt s kůží: Prach může dráždit kůži.

Zasažení očí: Prach může dráždit a vysoušet oči.

Pokračování na následující straně

Žíravost/dráždivost pro kůži:	Žádná klasifikace nebezpečí: Prach může způsobit mechanické podráždění.
Vážné poškození očí/podráždění očí:	Žádná klasifikace nebezpečí: Prach může způsobit mechanické podráždění.
Sensibilizace dýchacích cest nebo kůže:	Žádná klasifikace nebezpečí: Prach může způsobit mechanické podráždění sliznic.
Mutagenita:	Žádná klasifikace nebezpečí:
Karcinogenita:	Žádná klasifikace nebezpečí:
Toxicita pro reprodukci:	Může poškodit nenarozený plod.
STOT-jednorázová expozice:	Žádná klasifikace nebezpečí:
STOT-opakovaná expozice:	Žádná klasifikace nebezpečí:
Nebezpečná při vdechnutí:	Žádná klasifikace nebezpečí:

11.2 Informace o další nebezpečnosti

11.2.1 Vlastnosti vyvolávající narušení činnosti endokrinního systému

Produkt nebyl identifikován s vlastnostmi narušujícími činnosti endokrinního systému v souladu v kritérii vydanými Nařízením komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2100 nebo Nařízením komise (EU) 2018/605.

11.2.1 Jiná nebezpečí: -

12. Ekologické informace

12.1. Ekotoxicita:

Výrobek neodpovídá klasifikačním kritériím pro koncové body ekotoxicity dle Nařízení (ES) č. 1272/2008 (CLP) a Globálního harmonizovaného systému (GHS) klasifikace a označování chemikálií OSN, 10. revize.

12.2. Perzistence a rozložitelnost:

Není relevantní pro anorganické sloučeniny.

12.3. Bioakumulativní potenciál:

Není relevantní.

12.4. Mobilita v půdě:

Slitina vykazuje při běžných podmínkách životního prostředí nízkou mobilitu.

12.5. Výsledky posouzení PBT a vPvB:

Není relevantní pro anorganické sloučeniny.

12.6. Vlastnosti narušující endokrinní systém:

Produkt nebyl identifikován s vlastnostmi narušujícími činnosti endokrinního systému v souladu v kritérii vydanými Nařízením komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2100 nebo Nařízením komise (EU) 2018/605.

12.7 Jiné nepříznivé účinky:

Žádné.

13. Pokyny pro odstraňování

13.1. Metody nakládání s odpady

Pokud je to možné, měl by být materiál sbírán k recyklaci.

Odpad z výrobku se nepovažuje za nebezpečí dle Rozhodnutí Komise č. 2000/532/ES a 2001/118/ES. Případnou likvidaci velkých množství tohoto materiálu předem konzultujte s místním orgánem ochrany životního prostředí.

13.1.1. Odstraňování výrobku/obalu:

Prázdné nádoby by měly být předány na místo schválené k recyklaci a odstraňování. Nepoužívejte prázdné nádoby opakovaně.

13.1.2. Informace důležité pro nakládání s obaly:

Pokud možné, je preferována recyklace před odstraňováním a spalováním. Pokud není recyklace není možná, odstraňte v souladu s místními nařízeními. Odstranění odpadu proveďte ve schváleném zařízení na odstraňování odpadů.

13.1.3. Informace důležité pro odstraňování odpadů prostřednictvím kanalizace:

Produkt by se neměl dostat do kanalizace, vodních toků a půdy.

13.1.4. Další doporučení pro odstraňování odpadů: -

14. Informace pro přepravu

OSN č.: 1408
Kód IMDG¹⁾: Nezařazeno do třídy 4.3*
ICAO/IATA:¹⁾ Nezařazeno do třídy 4.3
ADR/RID:¹⁾ Nezařazeno do třídy 4.3

* Látky, které ve styku s vodou uvolňují hořlavé plyny.

1) Zásilky ferosilicia s chemickou analýzou dle popisu v oddíle 3 byly podrobeny testování podle "Doporučení OSN pro přepravu nebezpečných věcí, Návodu pro testování a kritéria, část III - 33.4.1.4" a tento test úspěšně splnily. V důsledku toho nebyly klasifikovány jako produkt třídy 4.3.

FeSi se nepovažuje za látku poškozující vodní organismy (Lillicrap, 2011). FeSi není látka znečišťující moře.

15. Informace o předpisech

15.1. Specifická nařízení/legislativa pro bezpečnost, zdraví a ochranu životního prostředí specifická pro látku nebo směs

Národní a mezinárodní legislativa/požadavky:

Tento bezpečnostní list je sepsán v souladu s Nařízením (ES) 1907/2006 (REACH), Nařízením (ES) 1272/2008 (CLP) a Nařízením (EU) 2020/878 (Nařízení o bezpečnostních listech).

15.2. Posouzení chemické bezpečnosti

Pro slitiny FeSi a stroncium bylo provedeno hodnocení chemické bezpečnosti (CSA) dle nařízení REACH.

16. Další informace

(i) Indikace změn:

(ii) Zkratky a akronymy

Číslo CAS: Chemical Abstracts Service number
CE: Conformité Européene (Klíčový indikátor souladu výrobku s legislativou EU)
CLP: Classification, Labelling and Packaging Regulation (Nařízení o klasifikaci, označování a balení chemických látek a směsí)
CSA: Chemical Safety Assessment (Posouzení chemické bezpečnosti)
CSR: Chemical Safety Report (Zpráva o chemické bezpečnosti)
ES: Evropské společenství
ECHA: Evropská Chemická Agentura
EINECS: Evropský seznam existujících obchodovaných chemických látek
IMDG: Informace o přepravě nebezpečného zboží po moři
ADR: Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí
RID: Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí
ICAO: Technické pokyny pro bezpečnou přepravu nebezpečného zboží
IATA: Mezinárodní sdružení leteckých dopravců
N/A: Nelze aplikovat
PM₁₀: Pevné částice, které procházejí skrze velikostně selektivním vstupem, definován metodou pro odběr a měření PM₁₀, EN 12341, s 50% hranicí úspěšnosti při aerodynamickém průměru 10 μm.
PM_{2,5}: Pevné částice, které procházejí skrze velikostně selektivním vstupem, definován metodou pro odběr a měření PM_{2,5}, EN 14907, s 50% hranicí úspěšnosti při aerodynamickém průměru 2,5 μm.
PNEC: Odhad koncentrace látky, při které nedochází k nepříznivým účinkům
PBT: Perzistentní, bioakumulativní a toxické
REACH: Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals (O registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek)
vPvB: Vysoce perzistentní a vysoce bioakumulativní
BL: Bezpečnostní list
TLV: Threshold Limit Value (Mezní hodnota)
TWA: Time-Weighted Average (Časově vážený průměr)
STEL: Short-term exposure limit (Limit krátkodobé expozice)
OSN: Organizace Spojených Národů

(iii) Klíčové zdroje literatury a dat

Zdroje literatury jsou dostupné na vyžádání.

(iv) Klasifikace a postupy užití pro odvození klasifikací pro směsi odpovídající Nařízení (ES) 1272/2008 [CLP]:

- Znalecký posudek.

(v) Relevantní H-věty:

H360D: Může poškodit nenarozený plod.

(vi) Rady pro školení

-

(vii) Další informace: